

BirdLife Suomi ry BirdLife Finland rf
Annankatu 29 A 16, 00100 HELSINKI
Puh. (09) 4135 3300, fax (09) 4135 3322
Sähköposti: toimisto@birdlife.fi
www.birdlife.fi

Vastaanottaja:

12.6.2026

Keski-Pohjanmaan liitto
kirjaamo@keski-pohjamaa.fi
Lähettilä:
BirdLife Suomi ry

Asia: Mieliipide Keski-Pohjanmaan kuudennen vaihemaakuntakaavan kaavaluonnoksesta

BirdLife Suomi ry lausuu kaavaluonnoksesta mieliipiteenään seuraavaa.

Yleistä

Keski-Pohjanmaalla on käynnissä ja suunnittelussa suuri määrä tuulivoimahankkeita. Lisäksi kaavaluonnos mahdollistaisi nykyisellään alueelle vielä hyvin suuren määrän lisää tuulivoimala-alueita. Toteutuessaan nämä uudet ja jo olemassa olevat tuulivoimala-alueet ja niiden välitön vaikutusalue muodostaisivat merkittävän osan koko maakunnan pinta-alasta. Näin merkittävä alueidenkäyttö voi vaarantaa alueen ekologisen verkoston toimivuutta ja heikentää luonnon monimuotoisuutta.

Vaihemaakuntakaavan tavoitteeksi mainitaan viherverkoston huomiointi ja turvaaminen tulevaisuudessa. Tähän tavoitteeseen nähden on ristiriitaista, että kaavaluonnoksessa osoitetaan runsaasti tuulivoimala-alueita ekologisen verkoston tunnistettujen ydinalueiden päälle. Maakunnallisesti merkittävien tuulivoima-alueiden sijoittelua tulee tarkastella kokonaisuutena uudelleen ja rajata alueet pois tunnistettujen ydinalueiden päältä. Lisäksi lisääntyvät tuulivoimala-alueet rajaavat tuntuvasti lisäsuojeluun ja ennallistamiseen tarvittavaa maapinta-alaa.

Kannustamme Keski-Pohjanmaan liittoa tutustumaan Suomen ympäristökeskuksen selvitykseen *“Tuuli- ja aurinkovoiman ekologinen kestävyys Suomessa: Nykytila ja kehittämistarpeet”* ja toteuttamaan maakuntakaavaa selvityksen uusiutuvaa energiaa koskevien suositusten pohjalta, jotta ilmastonmuutoksen hillintä ei kiihdytä luontokatoa Keski-Pohjanmaalla.

Muistutamme, että Suomi on kansainvälisin sopimuksin sitoutunut suojelemaan 30 % pinta-alastaan, ja siitä 10 % tiukasti, vuoteen 2030 mennessä. Suojelualuesitoumukset ja ennallistamisasetuksen vaatimukset tulee huomioida myös maakuntakaavassa, jonka aikajänteeseen molemmat osuvat.

Aurinkovoima

Suuret, teollisen mittakaavan aurinkovoimalat ovat kiistatta maakuntakaavoilla ohjattavaa maankäyttöä. Ne ovat jopa useiden neliökilometrien suuruisia olemassa olevaa maankäyttöä muuttavia hankkeita, joiden sijoittumiseen vaikuttavat nykyisten ja tulevien voimajohtoverkkojen ja niiden liityntäpisteiden sijainti, ja joiden toteutukseen liittyy muun muassa oman voimajohtoyhteyden rakentaminen. Aurinkovoimala-alueet ovat teollisuusalueita. Teollisen mittaluokan aurinkovoimaloiden sijaintipaikat tulee mielestämme osoittaa tuulivoima-alueiden tapaan maakuntakaavakartalla.

Liian vähäisen kaavallisen ohjauksen vuoksi aurinkoenergian lisääntymisen kokonaisvaikutuksia luonnon monimuotoisuudelle ei saada arvioitua. Suunnitelmallisuutta vaikeuttaa myös se, että aurinkovoimahankkeita toteutetaan rakennuslupien sijoitusharkinnalla (aiemmin suunnittelutarveratkaisuilla), jolloin luontoselvitykset ja vaikutusarvioinnit jäävät usein pintapuolisiksi. Ilman kaavallista ohjausta alueidenkäyttölain mukaisia maankäytön tavoitteita ei pystytä yhteensovittamaan. Suurten aurinkovoimahankkeiden ohjaaminen maakuntakaavoituksella selkeyttää ja yhdenmukaistaa tilannetta, ja edistää ilmastonmuutoksen hillinnän ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ohella myös yhdenvertaisuutta ja kansalaisten mahdollisuutta vaikuttaa omaan ympäristöönsä.

Aurinkovoimaa koskeva yleismääräys vaatii tarkentamista. Yleismääräystä on syytä tarkentaa siten, että suunnittelumääräys rajaa yksiselitteisesti pois kohteet, joista on osoitettu tai löydetään erityisiä luonnon monimuotoisuusarvoja. Esimerkiksi maakunnallisesti tärkeille lintualueille (MAALI-alueet) tai muille luonnon monimuotoisuudelle tärkeille alueille ei voi rakentaa teollisen mittakaavan voimaloita. Uusiutuvan energian hankkeilla ei saa voimistaa luontokatoa.

Aurinkovoima-alueiden valinnassa on tärkeää tunnistaa, että osa entisistä turvetuotantoalueista on turpeen noston päättymisen jälkeen kehittynyt tärkeiksi uhanalaisten lintulajien pesimäalueiksi ja muutonaikaisiksi ruokailualueiksi. Alkuperäiselinympäristöltään tuhoutunut alue voi siis olla kehittynyt luonnon monimuotoisuudeltaan erityiseksi ja aurinkosähkön tuotantoon sopimattomaksi. Pohjanmaalla käytöstä poistuneilla turvetuotantoalueilla on havaittu esimerkiksi äärimmäisen uhanalaisen peltosirkun reviirikeskittymiä. Laji on erittäin suuressa vaarassa hävitä Suomesta, jos sitä ei huomioida maankäytössä.

Entisillä turvetuotantoalueilla on monin paikoin merkittävää potentiaalia ennallistamiskohteina. Usein on sekä ilmastonmuutoksen hidastamisen että luontokadon pysäyttämisen kannalta järkevämpää ennallistaa turvetuotantoalue kosteikoksi kuin rakentaa aurinkovoimaa. Suunnittelumääräystä on myös tältä osin tarpeen tarkentaa.

Tärkeiden lintualueiden huomiointi

Kaavaluonnoksesta tai muista kaavamateriaaleista ei käy ilmi, että kaavatyössä olisi hyödynnetty tuoreita linnustoa koskevia selvityksiä kaava-alueelta. Pidämme tätä merkittävänä puutteena, ja kehotamme Keski-Pohjanmaan liittoa ottamaan alla mainitut raportit huomioon kaavan jatkokehittämisessä. Raportit perustuvat parhaaseen saatavilla olevaan tietoon alueen linnustosta.

Perhon kunnan osalta raportti maakunnallisesti tärkeistä lintualueista on julkaistu vuonna 2013 Suomenselän lintutieteellisen yhdistyksen toimesta. Muun kaava-alueen osalta raportti maakunnallisesti tärkeistä lintualueista on julkaistu vuonna 2018 Keski-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen (nykyinen BirdLife Keski-Pohjanmaan ry) toimesta. Raportit ja paikkatietorajaukset ovat saatavissa BirdLife Suomen nettisivuilta:

<https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/maali/yhdistysten-maali-raportit/>

Kaava-aineistossa viitataan edellä mainittujen raporttien sijaan kansallisesti tärkeisiin lintualueisiin (FINIBA-alueet). Huomautamme, että FINIBA-raportti valmistui 2002, ja on linnustossa tapahtuneiden muutosten vuoksi jo osin vanhentunut. On välttämätöntä, että kaavatyössä lintualueiden huomiointi perustuu kansainvälisesti tärkeiden lintualueiden (IBA-alueet) ja maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden (MAALI-alueet) huomiointiin.

Tuulivoima

Kaavaluonnos mahdollistaa merkitykseltään paikalliseksi katsottavien (alle kymmenen teollisen kokoluokan tuulivoimalan kokonaisuus) tuulivoimalahankkeiden toteuttamisen kaavassa tuulivoimatuotannolle varattujen alueiden ulkopuolelle. Emme pidä ratkaisua perusteltuna, ja esitämme sen sijaan maakuntakaavassa käytettäväksi tuulivoimaloiden tehoa seudullisen voimalahankkeen raja-arvona esitetyn voimaloiden lukumäärän sijaan. Raja-arvoksi esitämme 10 MW. Näin tuulivoimatuotanto ohjautuu varmemmin kaavassa tuulivoimalle varatuille alueille, jotka on myös arvioitu tuulivoimalle parhaiten soveltuviksi. Rajoitus lisää rakentamisen ennustettavuutta, vähentäisi haitallisia odottamattomia vaikutuksia, mukaan lukien voimajohtoyhteyksien rakentaminen, ja parantaisi tuulivoiman yleistä hyväksyttävyyttä.

Kaavaluonnoksessa osoitetaan tuulivoimala-alue tv1 Niittulammenneva on aluerajaukseltaan suurelta osin päällekkäinen maakunnallisesti tärkeän Niittulammennevan lintualueen (MAALI-alue 710173) kanssa. Maakunnallisesti tärkeä lintualue ja alueen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä suoalue tulee ehdottomasti rajata tuulivoimatuotannon ulkopuolelle. Alueen pesimälajistoon kuuluu useita taantuneita ja uhanalaisia lintulajeja.

Kaavaluonnoksessa osoitetaan maakunnallisesti tärkeän lintualueen Ritaneva-Vipusalonneva-Märsynnevan (MAALI-alue 740090) ympäristöön useita tuulivoimala-alueita. Kohde kuuluu myös valtakunnalliseen soidensuojeluohjelmaan, ja sen pesimälajistoon kuuluu lukuisia taantuneita ja uhanalaisia lintulajeja. Kaavaluonnoksessa alue on käytännössä ympäröity tuulivoimala-alueilla. Alueen luontoarvojen turvaamiseksi tuleekin tarkastella lähistölle sijoittuvien tuulivoimala-alueiden rajoituksia uudelleen. Esimerkiksi tuulivoimala-aluetta tv12 tulisi supistaa etelä- ja lounasosistaan sekä tuulivoimala-aluetta tv14 supistaa pohjoisosistaan.

Tuulivoiman osalta on kaavatyössä selvitetty vaikutuksia maa- ja merikotkaan sekä sääkseen. Muuta pesimälinnustoa ei sen sijaan ole huomioitu juuri lainkaan, vaikka tuulivoimalla on tutkimusten mukaan merkittäviä vaikutuksia myös moniin muihin lajeihin. Pidämme linnustovaikutusten selvitystä merkittävästi puutteellisena ja kehoitamme Keski-Pohjanmaan liittoa selvittämään tuulivoiman vaikutuksia erityisesti tuulivoimalla herkkien lajien, kuten huuhkajan, metsäkanalintujen sekä hiiri- ja mehiläishaukan osalta. Alueelle toteutettu ja suunniteltu huomattavan runsas tuulivoiman rakentaminen vaatii kattavaa vaikutusten arviointia koko pesimälinnuston osalta.

BirdLife Suomi ry.

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja

Lähteet:

Keski-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaat lintualueet 2017. Ornis Botnica 2018. Keski-Pohjanmaan Lintutieteellinen Yhdistys ry.

Aalto, Ari 2013. Suomenselän maakunnallisesti arvokkaat lintualueet. MAALI-hankkeen loppuraportti. Suomenselän lintutieteellinen yhdistys SSLTY ry.

Tuuli- ja aurinkovoiman ekologinen kestävyys Suomessa: Nykytila ja kehittämistarpeet. Suomen ympäristökeskuksen raportteja; 15/2026